

VRTEC.

Izhaja
1. dné
vsacega
meseca
na celej
póli in
stoji za
vse leto
2 gl.
60 kr.,
za pol
leta 1 gl.
30 kr.
av. vr.



Naroč-
nina se
naprej
plačuje
in po-
šilja u-
redništ-
vu v
Lingar-
jevih
ulicah
hiš. št. 1
v Ljub-
ljani.

Časopis s podobami za slovensko mladino.

Štev. 2.

V Ljubljani 1. februarja 1878.

Leto VIII.

Šolski zvonec.

Šolski zvonec glasno póje,
K sebi vabi mlade róje,
Da bi šli na vrtec zlat,
Kjer blišči jim cvet in slad.

Cvet in slad v modrósti klije,
In odkriva lepótije,
Ki jih svet ne umóri,
Srce dobro ne zgubi.

Ljubi zvóneec, zvóni, zvóni,
Mlado čedo v šolo góni,
V glavo širi résni glas:
Mladih let je kratek čas!

A. P.

Svetilnica v kapeli.

(Poleg angležkega izvirnika; pripoveduje J. S-a.)

1. Svetilnica jasno gorí.

Špansko in Francozko deželo deli visoko gorovje, Pireneji imenovano. Koncem preteklega stoletja je stala v tem gorovji na španskej strani vrh samotnega hriba kapelica matere božje, ki so jo sploh „Marijo na Gori“ imenovali. Kapela je bila majhena in priprosta, v starinskem slogu zidana in znotraj bogato okinčana. Križ in svéčniki na oltarji so bili iz čistega srebrá, in po stenah so visele različne podobe, darovane v zahvalo za uslišane prošnje, za prejete milosti in dobrote. Po vsej okolici so to kapelo imeli v velicem spoštovanji in ljudje so jo obiskovali, kakor da bi bila tukaj kaka božja pot. Posvečena je bila materi božjej, katere podoba z ljuheznivim Jezuškom iz

belega mramorja je bila postavljena nad majhenim oltarjem. Lepše podobe matere božje, milosti polne, si pač nij lahko misliti; kajti iz Marijaneega obraza je odsévala ljubezen in usmiljenje, a iz otrokovega nedolžnost in veličastvo. Pred oltarjem je visela srebrna svetilnica. Gorela je noč in dan, in tudi v najviharnejših nočéh nij ugasnila, ker pobožni ljudje so skrbeli, da je bilo v njej zmirom dosti najčistejšega olja, ki so ga sami pridelovali. Ljudém je bila ta luč tudi potrebna. V viharjih in temnih nočéh so jo imeli za kažipot po poti z góre, zato je bila visoko obešena, da je njena prijazna luč sijala skozi okroglo okno nad vrati daleč po gorátej okolici.

Vsi pešpótje od gorskih stanovališč so se združili ne daleč od kapelice v casto, ki je peljala memo grozovitega prepada do kapelice in od tod v prijetno dolino. Da si je bila cesta zeló ozka in jarugasta nad groznim prepadom, vendar se popotnikom nij bilo bati nobene nesreče; dokler so videli luč svetilnice pred soboj, šli so nekoliko časa ravnim potem naprej, a potlej so se morali na desno obrniti, ker na levej je bilo prepada konec in začel se je drug prepad na desnej. To ravnílo je bilo tako zanesljivo, da nij nikoli bilo slišati o kakej nesreči. — Ali nij ta gorska cesta prava podoba našega življenja in luč v svetilnici podoba sv. vere?

Božjo službo pri kapelici je opravljal star doslužen duhovnik, da ljudem nij bilo treba vselej v daljno farno cerkev hoditi. Ob omenjenej cesti med hribi je bila vas z nekoliko majhenimi lesenimi kôčami, v katerih so prebivali večjidel sami drvarji. Jedna teh kôč, sicer jednako ubožna kakor druge, razločevala se je vendar od drugih s tem, da je bila lepo belo pobeljena in čedna od vseh strani, ter se je užé od daleč lahko sodilo, v katerej teh kôč stanuje najpridnejša, najpobožnejša, najsrečnejša družina. Peter, gospodar te kôče, je pridno drva sekal, njegova žena Ana je doma predla, in zalo dekletce se je okoli nje igralo. Marijca, komaj tretje leto izpolnivši, bila je užé jako čedna in pametna deklica. Da sta jo roditelja rada imela, lahko si mislite užé zaradi tega, ker je bila njíju jedini otrok. Zato tudi lahko umejete, kak strah sta imela oče in mati, vidêč, da je začela bolezen otrokovo življenje izpodjedati. Marijca je vidno bledéla in slabéla. Zdravnik je dvomljivo z glavó majaje necega dne tudi odločno dejal: „otroku nij več pomagati; vsako zdravilo je zamán, le še kak čudež božji ga more smrti otéti.“

Trdna vera je Marijčine stariše obvarovala obupa, in ker od ljudi nijso mogli več nobene pomoči pričakovati, obrnili so se toliko bolj zaupno do Boga.

Necega lepega jesenskega večera sta potovala Peter in Ana v naročji nesóč svoj največji zaklad, na smrt bolno Marijco, k materi božji na Goro. V kapeli najdeta obilo pobožnih ljudi iz okolice, ki so po končanem delu domóv grede počestili s pobožno molitevco kraljico nebes in zemlje. Skozi odprta vrata so ravno zahajajočega solnca rumeni žarki nepopisljiv blišč razlivali po vsej kapelici. Vse je bilo videti v tej razsvitljavi veličastnejše kakor po navádi. Kapela je bila kakor kaka kraljeva dvorana, o tem času izvoljena ura posebne milosti božje. In res, ubožni prebivalci klečêč pred obličjem božjim, polni ljubezni in milosti božje, bili so v tem trenutku bogatejši od najmogočnejšega vladarja sedečega na slonokostenem prestolu. In ravno v tem trenutku stopita žalostna roditelja v kapelico, da bi molila za bolno Marijco. Solnčni žarki odsevajoči se od blestečega tabernakeljna in pobožna pesen spremljevana

z ubranimi glasovi orgelj — to se nikakor nij ujemalo z njunimi otožnimi občutki, zato obstojita pri vratih, ne vedoč, bili vstopila ali ne. A kmalu se osrčita ter gresta v kapelo, češ, kralj nebeški, ki je tukaj s tem bleskom obdan, nij trdosrčen posveten kralj, nego usmiljen oča vseh ljudi, ki vsako ponižno prošnjo rad usliši. Pogumno sta torej stopala po kapeli tjã gori do oltarja. Mati položi bolno dekletce poleg sebe na tla, potem oba, z rokami zakrivša obraz, po katerem so debele solze tekle, povzdigneta svoji roki k Bogu s prisrčno prošnjo, da bi se usmilil bolnega otroka. Dolgo sta molila, da je užé petje nehalo in so vsi drugi iz kapele odšli. Duhovnik je vrata priprl in nobeden solnčni žarek nij več prodrl v kapelo. V molitev utopljenima roditeljema duhovnik tiho reče: „le ostanita tukaj, dokler se vama poljubi, vrata še niso zaprta. Zaupajta v Boga, ki bo vama gotovo pomagal po mogočnej priprošnji device Marije.“ Te besede so ju potolažile in ko se ozreta, bila sta sama z otrokom. Smrtna tišina je vladala v kapeli in samo žarki svetilnice so jo razsvetljevale. To se je zdaj bolje ujemalo z njunimi srčnimi občutki. Povzdignila sta svoje oči k podobi matere božje. Tako lepa se jima podoba nij še nikoli zdela. Bilo jima je pri srci, kakor da bi jima angelj váruh na uho šepetal: zdaj je za vaju ura usmiljenja milosti božje! — In dolgo dolgo sta še molila; Peter z nedopovedljivo gorečnostjo, Ana z neizrekljivo ganljivostjo. — Kakor po navdihu božjem naredita oba obljubo: Če Bog ohrani deklici življenje, bota jo na čast brezmadežne kraljici nebeške oblačila sedem let v belo obleko v znamenje brezmadežne nedolžnosti, in oba se hočeta vsak teden po jedenkrat postiti v ta namen, da deklica ostane v svojej sedanjej nedolžnosti. In Peter še navdušeno vsklikne: dà, bela in čista naj bode kakor nežna gorska lilija, katero napaja čista jutranja rosa in kakor dèhteča roža na oltarji naj cveti in prejeten duh rajske čednosti razširja. Kakor ta le svetilnica, naj tudi njeno srce v ljubezni do Bogá gori. Oča nebeški? kakor luč te svetilnice tako ti naj bode tudi ta otrok posvečen; ne pripusti, da bi mu smrt življenje izpihnila, kakor ne pripustiš, da bi bogokletna roka ugasnila svetilnico pred tvojim svetim oltarjem.“

Med to molitevjo deklica mirno zaspi, kar sta roditelja imela za dobro znamenje. In nijsta se motila. Krepilno spanje je dètetu dobro storilo in za nekoliko dni je sedela Marijca zopet zdrava pri materinem kolovratu.

Od tega dne je nosila Marijca vedno belo obleko in ker je kakor v letih tako rastla tudi v modrosti in vseh lepih čednostih, imeli so jo sosedge za Bogu posvečeno Marijino dete ter so jej v kapelici pripravili poseben prostorček ravno ondú, kder je kakor otrok zaspala o ónem slovesnem trenutku obljube svojih roditeljev. Ko je nekoliko odrasla, klečala je po več ur ondú v svojej belej obleki in če je svetilnica od zgoraj svojo čarobno luč preko nje razlila, zdela se je vsa izpremenjena in povečšana v nadzemeljsko bitje. A njej je tudi luč te svetilnice bila ljubša nego zlatorumeni solnčni žarki ali srebrni lunin svit. Mislila je, da angeljei prilivajo olja v svetilnico ter jo vzdržujejo v božjo čast. Nikder ni bila tako rada, kakor tukaj. V ljubeznivih besedah je tu čestokrat zagotavljala svojemu stvarniku ljubezen in udanost. V takem trenutku je bila podobna angelju, klečečemu pred sedežem božjim. Nekateri ljudje so celó trdili, da je Marijca zeló podobna Marijinemu kipu na oltarji.

2. Svetilnica medlo brlé.

Šest let je užé preteklo od ónega časa, kar sta Marijčina roditelja naredila svojo obljubo. Srečna, zeló srečna leta so bila to za vso družino — a na-jedenkrat je bilo te sreče konec. Dva ptujca sta se bila namreč naselila v dolini s svojima družinama. Bili so to zeló odljudni in čudni ljudje, o katerih nij nihče vedel, kdo so, niti od kod so. Zunaj vasí so si postavili iz desák svoji kóči in še vseč jim nij bilo, če jih je kdo gledal pri delu. Iz vasí nijso z nikomur občevali. Nihče nij vedel, da bi kaj delali, a vendar so bili premóžnejši od drugih in v nedeljo so se od vseh razločevali po svojej gosposkej obleki in po gosposkem obnašanji. Nihče nij znal, od kod dobivajo svoje imetje in kaj bi si mislil o njih. — Čez nekoliko mesecev po prihodu teh čudnih ljudi se je tudi Peter nekako čudno izpremenil. Pri delu nij bil več vesel in domóv je vedno menj zaslužka prinašal nego poprej. Zamišljen in čmeren je okoli hodil in še celó ženi in hčerki je vidoma neko skrivnost prikrival. Poprej je po dokončanem delu šel naravnost domóv, a zdaj je izostajal po cele ure, in kadar je prišel, bil je jezen in oduren ter se je k večjemu s kakimi praznimi besedami izgovarjal. Necega dné reče pri zajutreku Ani, naj zvečer ne čaka nanj, ker ima mnogo poslov in bo še le pozno prišel domóv, če znabiti vso noč ne izostane. Kaj in kje ima opraviti, nij povedal, nego naglo je odšel. To je bil žalosten dan za ubogo mater in hčerko! Druga je drugej prikrivala solzé, ki so obema silile iz oči. Marijca je bila sicer komaj 8 let stara, a toliko je užé spoznala, da so se vse domače razmere zeló izpremenile. Zvečera gresta mati in hčerka v kapelo na góro, da bi ondú Bogu potožile svojo žalost in pri njem dobile tolažbo in pomoč. Marijca je klečala na svojem prostoru in se vsa zamaknila v naslednje premišljevanje: Videla je namreč žalostno mater božjo, ko je prišla od svojega križanega Sina domóv. Kako pusto in žalostno se jej je zdelo vse stanovanje, ker nij bilo več Jezusa; kako je vse, kar je nanj spominjalo njeno žalost mnóžilo! Oj, kako je še odmevalo v njenej duši grozno zabijanje žrebljev in kako se jej je groze in strahú krčilo srcé, spominjaje se strašnih prizorov tistega dne! V svojej otroški priprostosti je premišljevala o vsakej reči, ki se je nahajala v Marijnem stanovanji in tako je prišla tudi do svetilnice v Marijinej sobi, kar jo je iz dolgega premišljevanja izbudilo in pripeljalo na preljubljeno svetilnico v kapeli, na sebe in na svojo žalost v domačej hiši. A to premišljevanje jo je tudi tako osrčilo, da je nekako vesela stopala poleg svoje matere domóv. — Peter je še le drugo jutro prišel. Urno je v sobo stopil, vrgel mošnjo denarjev na mizo ter naglo odšel v spalnico. Samo nekoliko ur je počival, potem je zopet prišel v sobo in vidéč mošnjo na torišči, kamor jo je bil položil, zadere se ježno: „zakaj pustiš to tukaj ležati. Misliš li, da je mošnja strupena in se je ne smeš dotakniti?“

„Peter, vpraša mirno žena, kako si dobil ta denar?“

„Pošteno! Misliš mar, da sem ga ukradel?“ — „Bog varuj! Ali sumljivo se mi zdí, ker si zadnji čas tako malo zaslužil, a zdaj v jednej noči toliko!“

„Pomiri se! Našel sem prijatelje, ki so me vzeli v družbo pri dobrem delu, ter mislim, da ta mošnja nij moj zadnji zaslužek.“

Ana je bila na videz potolažena, a to samo na videz, zato se sumljivega denarja nij pritaknila, nego predla je noč in dan, da si je za svoje potrebe kaj prislužila. Peter je od sih dob po večkrat mnogo denarjev domov prinesel, ali vestna Ana nij niti jednega beliča porabila. Hudo je sumničila o možu in nij se motila. Peter je postajal tudi jako mrzel v spolnovanji božjih zapóvedi; hodil je samo ob nedeljah v cerkev in še takrat se mu je videlo, da mu nij za molitev. Necega dne ga izvabi Marijca na Goro. Marijca je dolgo klečala in molila v na pol temnej kapelici. Ko se čez nekaj časa ozrè, ne vidi več očeta v kapeli. Zunaj pred vrati ga najde in vpraša: „zakaj ste poprej šli iz cerkve?“ Oče jej mrzlo odgovori: „meni nij bilo všeč notri ostati in čudim se, kako da tebe nij bilo strah pri temnej svetilničnej luči v tej čudnej kapeli toliko časa klečati in moliti. Meni se je zdelo vse tako skrivnostno; podobe kakor strašila, ki v človeka prežé. Še celó podoba matere božje mi nicej nij bila všeč.“

„Oče! vzdihne deklica, kaj vam neki mora biti, da ne morete ostati v cerkvi in moliti pri luči moje svetilnice?“ Peter nij na to nič odgovoril in molčè sta šla domov. Ali domá je nekoliko dni pridnejše delal, a kmalu zopet bil, kakor poprej; samo da je zdaj užé mesto celih noči izostajal po cele tedne. Vzrok temu je bil ta: Óna ptujca, katera sem užé poprej opomnil, bila sta tihotapca (kontrobarntarja) in sta prepovedano blago spravljala s Francozkega na Špansko. Ker sta na francozkej zemlji kot predrzna in zvita tihotapca bila povsod dobro poznana ter so ju žendarji ostro zasledovali, zapustila sta francozko deželo in se naselila na španskej meji. Prišla sta na Goro, kamur zavoljo poštenosti ondotnih prebivalcev žendarji nijso zahajali in tudi prehódov preko meje nijso tako ostro strážili, kakor drugod. Da bi svoj posel z večjim vspehom opravljala, potrebovala sta moža, ki pozna pota, ceste, klance in skrivališča po vsej okolici. Najpriprávnější se jima je zdel ubogi Peter. On je poznal vsa pota, bil je na dobrem glasu, in ker je bil ubog, se dobrega zasluška ne bode izogibal. Poskušata se torej ž njim soznaniti, milujeta ga zavoljo njegove ubožčine, obžalujeta ga, da se mora za svoj siromašni zaslužek toliko truditi in potíti, govorita o svojej kupčiji, ki mnogo več nosi, a vendar menj truda stane, ter še mnogo družih takih stvari, da sta v Petru radovednost obudila. Potem še le mu vso skrivnost razodeneta. Na njegove ugovore mu rečeta: „midva sva francozka podložnika, torej naji španske postave na ničesar ne vežejo. O grehu tedaj niti misliti nij; k večjemu smeva reči, da je to nevarna kupčija, kakor n. pr. potovanje po morji.“

Peter se je dal pregovoriti in zapeljati; šel je ž njima neko noč po manj nevarnej poti in v plačilo mu dasta mošnjo denarjev. Vest mu je sicer očitala ali kmalu jo je lakomost zadušila. Da bi ga še bolj navezala nase, vzameta ga drugič na nevarnejšo pot, kder so zadeli, kakor sta onadva užé poprej slutila, na žendarje. Morali so se z orožjem braniti. Drugi dan je bilo povsod nabito naznanilo, da se po okolici klatijo nevarni tihotapci, ki se morajo sodnji naznaniti. Ovaduh bo dobro naplačan. Tihotapca pokažeta Petru to naznanilo, češ, ako se jima ustavlja in ju ne uboga, izdata ga takój sodnji. Od sih dob je bil ubogi Peter čisto v njunih rokah; od sih dob tudi nijsta nič več pred njim skrivala, nego očitno sta mu pokazala, da sta prava tatova in tolovaja. Peter jima je moral pomagati krasti in ropati, a vendar nij hotel

plačila več vzeti niti krajcarja. Tolovaja sta iz tega spoznala, da ga ne bosta mogla dolgo obdržati, kajti Peter je imel še nekaj vere in preveč vesti za njuna tolovajska dela. Necega dne mu torej obljubita, da ga popolnem odpustita, ako jima samo jedno delo pomaga še izvršiti. To hočeta čez mesec dni izpeljati in potem za zmirom iz tega kraja oditi. Oh, kako je Peter v svojem sreči želel, da bi užel ta mesec bil prikraji! In uboga mati, uboga hčerka! kako ste obe dan za dnevom molile pred podobo matere božje na Gori za izpreobrnenje zapeljanega Petra.

(Konec prihodnjic.)

Dober in pobožen otrok.

Evo me zopet pri vas, ljubi moji otroci, da vam nekaj povem. Danes vam hočem povedati, kar sem nedavno sam doživel, a vi me lepo in pazno poslušajte.

Pretečene božične praznike sem šel obiskat svojega starega znanca, gosp. okrajnega sodnika. To vam je plemenita duša, dober kakor dan v letu, ter nij še nikoli razžalil kakega človeka. Vsi ga hvalijo in spoštujejo kakor poštenega uradnika, a on živi srečno in zadovoljno s svojo soprogo in jedino hčerko Emico. Emica je zalo dekletce z lepimi rumenimi lasci. Jedva (komaj) šest let stara, in čujte, kaj mi sta njena roditelja pripovedovala o njej.

„Ne morem se dosti Bogu zahvaliti,“ pripoveduje mi njeni oče, „da mi je dal tako milo in dobro dete. A ne misli si, dragi prijatelj, da se hočem hvaliti, ali ti znabiti kaj takega povedati, kar bi ne bila resnica. Ne! Jaz sem videl uže mnogo otrok imovitih in siromašnih roditeljev, ali po pravici ti povem, tako dobrega in pobožnega deteta, kakor je moja Emica, nijsem videl še nikjer. — Večkrat me prime za roko ter me pelje k oknu. Tú mi pokaže lepo jasno nebo in veličastno solnce ter mi reče: „glejte! vse to je ustvaril vsemogočni Bog. Kako zelo nas dobri Bog ljubi, da je ves svet s tolikimi krasotami za nas uboge ljudi ustvaril! Zatorej moramo tudi mi, dobremu Bogu hvaležni biti in ga čez vse ljubiti. Kaj ne, oče, tudi mi pridemo jedenkrat k njemu v sveta nebesa, ako bomo uže tukaj na zemlji njegovi dobri otroci.“ — To me vselej gane do solz, reče okrajni sodnik, ter s solzami v očeh poljubim svojo dobro hčerko, hvalč dobrega Boga na tolikem daru.“

„In kadar zazvoni angeljsko češčenje bodi si opóludne ali zvečera,“ povzame mati besedo, „vselej moja draga Emica poklekne, pokriža se in s povzdignjenima rokama izmoli „oče naš“ in „češčenje si Marijo“. Takisto dela tudi zjutraj in zvečera, predno gre spat. Zvečera moli tudi molitevco k svojemu „angelju váruhu“ razven drugih svojih navadnih molitvic. Potem stopi k očetu in k meni, poljubi vsacemu roko, želi nama „lehko noč“ in otide v posteljo, kjer takój lepo in mirno zaspi.“

Čudil sem se, ko sem vse to slišal, in zdelo se mi je skoraj neverjetno. Ali ko ostanem nekoliko dni pri svojem starem znancu, prepričal sem se, da je vse to živa resnica, kar mi sta oče in mati pripovedovala. Zatorej tudi rad verjamem, da bo Emica danes ali jutri srečna, ker je tako pridna in pobožna, a ravno take otroke Bog ljubi in jih vsak dober človek rad ima. Ako želite, da boste tudi vi jedenkrat srečni, ljubi otroci, posnemajte Emico v njenih čednostih, in jaz naj bodem kriv, ako se boste kedaj kesali.

R. H.

Josip Mihalović.

Josip Mihalović, nadškof in kardinal Zagrebski, bil je rojen 16. jan. 1814. l. v Tordi, županije Torontolske na Ogrskem. Za nadškofa Zagrebskega



je bil imenovan 4. maja 1870. l., a v Rimu 27. jun. istega leta potrjen. Dne 25. junija 1877. leta je bil v kardinala izvoljen. Zaradi svoje radodarnosti in krepke podpore dobrodelnim zavodom, sosebno siromašnim učilnicam in ubožnej šolske mladini pridobil si je ime dobrotnika ubožnih zavodov. Društvo „Narodne šole“ v Zagrebu ga je imenovalo 1874. leta svojega pokrovitelja in častnega uda. A najveselejša novica je to, da so naši bratje Hrvatje dobili za novo leto lepo božičnico, razglas nadškofijskega zagrebskega ukaza, po katerem cerkveni uradi državno veljavno počenši od novega leta 1878 uradujejo jedino le v domačem jeziku. To je dar, katerega so zedinjeni hrvatski škofje svojemu duhovništvu darovali.

Zajutrek pri ruskemu caru.

Bil je častnik, kateri se je užé dvajset let hrabro bojeval s kavkaškimi plemeni. Zapustivši vojaški stan, napoti se domóv v staro mesto Novgorod, da bi tu mirno preživel svoje stare dni. Da-si je užé toliko let služil pri vojaci, vendar nij bil še nikoli tako srečen, da bi bil videl svojega slavnega cara Aleksandra v lice. Njega videti, to je bila zdaj njegova jedina želja. Zatorej se napravi necega dne s svojimi prihranjenimi novci v Petrograd, da bi se mu ondu izpolnila njegova vroča želja. V stolno mesto dospévši, poišče si v nekej gostilnici stanovališča.

Čuděč se lepoti in krasoti velikanskega mesta, stopa po ulicah, dokler ga noč ne prisili, podati se v krěmo, kjer si je najel stanovanje.

Ali kako se ustraši, viděč, da je izgubil pot, ki ga popelje do stanovanja. Zdajci pride memo neki stotnik. Naš častnik ga takój prosi, da bi mu pokazal pot do omenjene gostilnice. „Gotovo ste tujec?“ vpraša ga prijazno stotnik. „„Dà, tujec sem in danes prvič v Petrogradu.““ „Prosim, primite se me pod pázuho in popeljem vas do vašega stanovanja.“ To se zna, da se je častnik te ponudbe z veseljem poslužil in v prijaznem pogovoru sta šla do omenjenega kraja. Med potoma je častnik tudi pripovedoval svojemu spremljevalcu, kaj ga je v Petrograd prignalo.

„„Gotovo bi ne bil nikoli šel tako daljno pot, ako bi ne imel vroče želje videti svojega milostivega cara,““ pristavi častnik svoj dolgi govor končávši.

„Nu, to me zeló veseli, da tudi tej vašej vročej želji lahko ustrežem,“ odgovori stotnik, „kajti jaz sam sem — ruski car!“

„„In jaz? — jaz sem perzijski šah!““ odgovori naglo častnik, mislěč, da se njegov spremljevalec ž njim šali. Tako se razgovarjajoč dospěta do namenjenega kraja.

Pri slovesu reče ruski spremljevalec svojemu továrišu: „Ali mi ne bi, Vaša visokost, perzijski šah, hoteli jutri te časti skazati, da bi z menoj zajuterkovali? Ako vam je moja ponudba všeč, izvolite vprašati carsko stražo za stotnika, ki vas je spremil sinoči do Wasili-Ostrova, in hitro vas bodo pripeljali k meni. „„Vaša visokost, gospod car, ste jako milostivi in ne bodem se branil, da ustrežem Vašej želji.““

Druzega jutra se napotí izmišljeni šah veselega srca do carjeve zimske palače. Niti na misel mu ne pride, da bi njegov včerajšni spremljevalec utegnil ruski car biti. Mislil si je samo to, da je njegov spremljevalec kak višji vojaški poveljnik, ki je morda kdaj v carskej palači stanoval, in mu bode zdaj pot pokazal — do cara samega. Prišedši do carske palače pové omenjene besede in takój ga peljejo v palačo. Tù se odpró velika vrata in naš ubogi častnik stopi v prekrasno dvorano, v katerej je na zalem prestolu sedel — obdan od svojih velikašev — ruski car. Mislite si zdaj začudenje in strmenje ubozega častnika. On, ki je užé sto in stokrat gledal smrti v oči, nij se še nikoli tako ustrašil nego zdaj, izpoznavši v caru — svojega včerajšnega spremljevalca, s katerim se je tako priprosto šalil.

„„Odpuščenje, visokost!““ jecljá ubogi častnik ter pade na koleni pred cara.

„Jaz vam nemam ničesar odpuščati,“ odgovori mu prijazno se smijoč ruski car, „ter me zelo veseli, da ste izpolnili svojo obljubo. Zajutrek naju užé čaka.“

Te prijazne besede so ruskega častnika ojunačile in šel je za carom. Dospel v prelepo sobo, stopita k mizi, ki je bila za tri pogrnena. Kmalu pride tudi carinja, in ko jej car našega častnika predstavi perzijskega šaha, vsedejo se k zajutreku. Dve dobri uri sta jim minuli v prijaznih pogovorih in častnik je bil takó ganen, da so ga debele solzé oblile. Pri slovesu podá car zvestemu častniku mošnjo cekinov za odškodovanje, kar je potrošil na poti v Petrograd.

V največjem veselji se vrne častnik čez nekaj dni zopet nazaj v Novgorod, kjer je od sih dob živel mirno in tiho, spoštovan od vseh, ki so ga poznali. Večkrat potem je še rad pripovedoval z nekim posebnim ponosom o zajutreku pri ruskem caru.

Posl. I. K.

Diogen.

V starodavnem času pred Kristovim rojstvom je živel zelo čuden mož, po imenu Diogen. Ta mož si je mislil, da je človek samo takrat najsrečnejši na svetu, ako v svoje potrebe toliko potrebuje kakor nič. Ta prečudni človek je prebival v velikem sodu. Vsa njegova obleka mu je bila plašč, s katerim se ja po noči tudi odeval. Jediní kozarec je bilo vse njegovo pohištvo. Ko pa necega dne ugleda ubozega dečka, ki je z roko vodo zajemal in pil, mislil si je, da mu je tudi kozarec nepotrebna stvar, zatorej ga zalučí daleč od sebe. Diogen se je ljudem smijal, da se za malovredne stvari toliko trudijo in si nepotrebne skrbí delajo.

Necega dne obišče Aleksander Véliki tega modrijana. Diogen je ležal ravno zunaj pred sodom na solnci. Kralj se mu je bližal s preskrasnim spremstvom, a Diogen se za vse to nič ne zmeni, ter niti ne vstane pred kraljem. Aleksander se je dolgo prav prijazno pogovarjal z njim. Naposled ga vpraša: „s čim ti ustrežem, Diogen? Povédi mi, ako imaš kako željo, rad ti jo izpolnim.“ „Da, da,“ odgovori Diogen, „prosim te, idi mi malo iz solnca!“ Temu so se kraljevi spremljevalci zelo smijali; a kralj jim reče: „po pravici vam povem, ako bi ne bil Aleksander, Diogen bi jaz hotel biti.“ α.

Človek je gospodar na zemlji.

Pri stvarjenji je Bog rekel: „naredimo človeka po svojej podobi; on naj gospoduje čez vse živali in vso zemljo!“ Bog sam je tedaj človeka postavil gospodarja na zemlji. In človek tudi uživa to gospodstvo, kar se jasno vidi v tem, kar on dela. Jediní človek more izpremeniti zemlji obraz, jedini on zapoveduje živalim, rastlinam in vsem drugim stvarem na zemlji. Jediní on rabi vse v svojo korist, jih sili, da so mu podložne in je tako izpreminja, kakor misli, da mu bodo več koristile.

Dokler je bil človek samo lovec in ribič, se njegovo gospodstvo nij kazalo tako očitno. Lovec nij nikjer stalen; potika se po gozdih, kder je zvér in voda. Strehe nema; najde si jo, kjerkoli. Lovec ima malo potreb. Živí se ob mesu, a oblačí se s kožami.

Tudi pastir nema stalnega stanovanja; s čedo hodi na pašo. A vendar so uže prvi pastirji nekatere živali udomačili, k sebi privadili. Za te živali so skrbeli in je varovali krvoločnih zverí.

Pravo človekovo gospodstvo začénja se še le s poljedelstvom. Poljedelec je največ vedno na tistej zemlji, katero si je izbral in v potu svojega obraza obdelal in obsejal. Kamor koli bi šel dalje, povsod ga čaka novo težko delo. Torej se neseli na izbranej zemlji, in si postavi stalno stanovanje. Poljedelec obdeluje zemljo; prisili divjo lesniko, da rodi sočno ovočje (sadje); v njegovem vrtu se v njegovem varstvu divja cvetica in drugo cvetje mnogo lepše razvija. Privadil je k sebi govéd, ovco, kozo, svinjo, osla, konja, kamelo, psa, mačko in druge živali. Iзнаšel je ogenj, ki mu iz mesá divjih in domačih živali, in iz raznih vrtnih in poljskih pridelkov pripravlja okusne in zdrave jedi. V ognju topí tudi razne kovíne in rude; iz njih izdeluje razna orodja za hišo in polje, kuje orožje in razne umeteljne in krasne stvari.

Iz lanú, konopelj, volne, svile in bombaža si naprede in natké sto in sto različnih tkanin. Iz lesa si izdeluje pohištvo in drugo potrebno orodje. Iz nekaterih kámenov in prstí topí steklo in žgé vsakovrstno posodje. Iz kámenja in lesá si stavi stanovanja; iz kamena umetelnik izteše lep kip, in iz raznih bary naslika lepo podobo.

Človek zida velika mesta, cerkve, trdnjave, vasi in trge. Seka in kréi in zopet zasaja in širi gozde, nezdrava močvirja izsušuje in izpreminja v zdrava polja. Velikim rekam stavlja jezove, da se ne razlijó po njegovih poljih. Preko visokih gorá dela ceste, rekam izpreminja struge. Po širokem morji, po jezerih in rekah plavajo ladije vsake vrste in vežejo zemlje in národe, ki so bili stoletja razdruženi. Večerne dežele menjavajo z jutrovimi, a stari svet menjáva z novim svetom svoje pridelke in izdelke.

Človek je gospodar na zemlji!

Razno življenje.

Omiko národov spoznavamo tudi iz njegovega vsakdanjega življenja, ako se oziramo na to, s čim se ljudje pečajo ali s čim se živé. Ljudje, ki polje obdelujejo in vedno v istem kraju bivajo, so bolj omikani nego lí óni, ki se vedno sélijo ter se pečajo le z živinorejo in z lovom. A človek si ne more vselej sam odločevati, kako bode živél, marveč mu to zapoveduje narava tistega kraja, katerega mu je stvarnik odločil za njegovo pozemeljsko bivanje. Prebivalci step in puščav, kjer se le sém ter tja nahajajo pičli pašniki, morajo biti vedni pastirji ali živinorejci, ki se vsak letni čas s svojimi čedami preseljujejo v druge kraje, iskajoč si boljših pašnikov. Tacim národom pravimo nomádi ali kočniki, a to zaradi tega, ker le v kočah stanujejo. Ljudje, ki so ob morji ali ob kakej večjej reki, tešéjo si ladije, ter se po vodi vozijo v druge kraje, kjer razno trgujejo; pečajo se tedaj z brodarstvom in s trgovino, premožni so in si stavijo lepa poslopja in mesta. Prebivalci nerodovitih in pustih morskíh bregov so prosti ribíci. V rodovitih ravninah ljudjé obdelujejo polje, ter živé mirno; a hribovci se bolj pečajo z drugimi rečmi, posebno tudi z lovom, ter ne živé tako mirno. Najbolj se omika širi po trgovini. Premóžnejši ljudjé hrepené po ugódnjem življenji, in to rodi nove potrebe; a obrtniki si pri-

zadevajo, da tem potrebam z novimi iznajdbami zadovoljujejo. Kar človeški duh in pridna človeška roka v enem kraju iznajdeti, to se s trgovanjem zanaša v druge kraje in tako trgovina širi omiko iz dežele v deželo; a mesta postajajo učilnice, iz katerih se širijo umetelnosti in znanosti daleč po svetu.

Čebele.



Čebelar ima pred ulujakom svoje pravo veselje, posebno kadar gredó čebele na ajdo. Največ in najboljšo pašo daje čebelam ajda. Ker se pri nas, posebno na Kranjskem, mnogo ajde seje, zato se čebele tu prav dobro obnašajo. Kranjske čebele tako dobro slovó, da si je za plemo naročajo daljni nemški, laški in ruski čebelarji, dà, celó v Egiptu, v Indiji in v Ameriki imajo užé kranjske čebele.

Med Šmarnim, ko je ajda v najlepšem cvetji, mika človeka gledati, kako te prepridne živalice, čebele, hité nabirat in nanašat medene róse, katere na sto in sto kilogramov visí in prijetno diši v bliščečih se iskrah po zvezdatih ajdovih cvetkah. Zjutraj, kakor hitro se razgreje zrak, oživahnele čebele kar curkoma hité na pašo. Ako je južno-soparen, medenemu rosenju posebno ugoden dan in blizu cvetoča ajda, tedaj se prav malo, po kakih 8 do 12 minnt, mudé na cvetji, a potem urno vračevaje se težko otovorene z medeno kapljo cepajo v panje in zalivajo satovje. Če je ugodno vreme, jeden sam dober čebelen panj v jednem dnevu nanósi čez poldrugi kilogram medú. Ob ajdovem cvetji torej jeden dober panj dáje več nego li trije slabi. Dober panj potrebuje 6000 čebel, da ž njimi dela satovje in ogreva zalégo; če ima panj 24.000 čebel, léta jih 18.000 na pašo; iz tacega z 12.000 samo 6000, in iz ónega s 6000 ali 7000 léta jih jedva do 2000 medú nabirat.

V panji so trojne čebele: kraljica ali matica, delavke in troti. Matica je mati vseh čebel, ki so v panji, in je tudi veliko večja od družih. Izleže na leto nad 40.000 jajčec, iz katerih se v 20 dneh čebelice zgodujejo. V enem panji živí 10.000 do 25.000 delavek, 500 do 2000 trotov in samo jedna matica. Delavke opravljajo vsa opravila, ter imajo za to tudi pripravno orodje in orožje, da se branijo, kadar je treba.

Troti so večje čebele moškega spola. Trote, ki ne delajo in so v panji nepotrebni, čebele moré in odpravljajo. Kakor človek tako imajo tudi pridne čebele svoje sovražnike in sovražnice, divje čebele, ki nič ne nabirajo nego le drugim čebelam kradejo in ropajo. Tudi sršeni in ôse je lové, in še celó nekateri ptiči, posebno lastovke, je grabijo.

Čebele človeku dajejo mnogo mnogo dobička. Prinašajo mu med in vosek, in koristijo tudi s tem, da otrsajo cvetni prah in množé rodovitost žita i. t. d.

Pesnik Vodnik je o čebelah pel:

„Obirajo ajdo
Nedolžne tatíce,
Čbelarjem pa nos'jo
Debele mošnjice.“

Zakaj lastavice v jeseni odletijo ter v pomladi zopet priletijo.

(Pripovedka.)

Pred davnim časom so živele lastovice samo v Egiptu ob reki Nilu in dalje v notranjej toplej Afriki. A prigodi se, da je velika suša nastala. Reke, jezera in potoki so posahnili in vsled tega so mrčesi zginili in ptičke so trpele veliko lakoto. V tej velikej sili so ptice sklenile zapustiti svojo drago domovino ter se podati proti severu, kder so videle modro-jasno nebo in naravo v prelepem pomladnem cvetu.

Prišedši v severne kraje, našle so mrčesov dovolj, prijetni kraji so se jim priljubili kakor domači ter so si tu delale gnezdica, valile so jajčeca in gojile mladiče. A na jesen, ko so mladiči imeli užé krepke prsi in peroti, obide stare ptice želja po domovini; želele so zopet videti domače kraje, ondú umreti in počivati pri svojih starih. Tako je bilo skleneno in stari in mladi se vzdignejo ter odletijo proti jugu. Stari so ondú pomrli in mladi so je pokopali.

A pomladi se zopet v srcih mladičev izbudi želja po njihovej domovini, kder so bili izvaljeni in odgojeni. Odleteli so tedaj zopet v severne znane kraje, kder so gnezdili, valili in svoje mladiče gojili. Na jesen se spomnijo svojih dragih v daljnjej zemlji pokopanih ter se zopet odpravijo s svojimi mladiči na jug. Stari so ondú zopet pomrli in bili pokopani, a mladi zárod se je pomladi vrnil zopet na sever. Tako letajo od severa na jug in od juga na sever; — od grobov svojih dragih do svoje zibéli in od svoje zibeli do svojega groba. Tu na severu gnézdijo, a doli na jugu počivajo še dandanes.

I. S—a.

Občina.

Kraj, kjer prebivamo, je naše prebivališče. Prebivališče je ali mesto, trg ali vas. Tu prebiva več družin vsaka s svojim gospodarstvom, in vse vkup so zopet združene v jedno družbo, zaradi tega, da drug drugemu pomagajo in pripomorejo k vsemu, kar posamezni človek ali posamezna družina ne more storiti. Z združenimi močmi se marsikaj storí, kar posameznemu mogoče nij.

Ker vsi prebivalci jednega kraja drug drugemu vzajemno pomagajo, ker imajo marsikatero pravice in dolžnosti vkup, imenuje se ta skupščina srenja ali občina. Prebivalci jednega kraja so tedaj krajna občina in če so meščani, je mestna, če so tržani, tržna, če so vaščani, vaška občina.

Za korist občine je mnogo dela, zaradi tega so v vsakej občini odločene osebe, katere v imenu vseh oskrbujejo občinske zadeve. Te osebe so občinsko prédništvo, zato ker pred vsemi in če je treba v imenu vseh govoré in delajo. V občinskem prédništvu so občinski prednik ali župan in tisti možje, kateri županu svetujejo in se zato občinski svétniki imenujejo. Občinsko prédništvo je občinska gosposka. Novoizvoljeni župan obljubi, da bode vestno in v duhu postave skrbel za blagor občine in da bode svojo službo opravljal z nepremakljivo zvestobo do cesarja. Vsak srenjčan ima dolžnost, da je občinskemu prédništvu udan in pokoren.

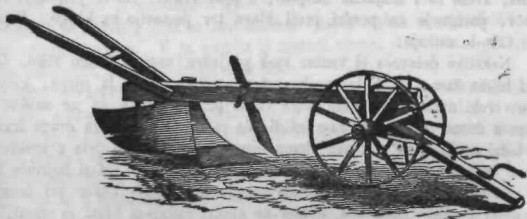
Samo po tej poti se ohranjuje in utrjuje blagor občine, red in mir v občini.

Občinsko naméstuništvo mora skrbeti za vse, kar je krajuim prebivalcem sploh važno in potrebno. Pred vsem so javna poslopja v kraji, recimo: cerkev, šola, občinska posvetovalnica, bolnišnica i. t. d. Ravno tako mora občina skrbeti, da ima v svojem kraji dobre ceste, mostove, vodnjake, gasilne priprave i. t. d.

Kjer več ljudi vkup prebiva, mora vladati red in varnost, da nihče koga na premoženji ne poškoduje, da kdo komu kaj krivičnega ne stori in da vsak svojo dolžnost izpolnjuje, da nihče brez dela ne pohajkuje in drugih ne nadleguje. Za vse to skrbi občinsko prédništvo. Ono čuje, da je vsak prebivalec varen in da se mu posestvo ne moti in ne krati; gleda na to, da so občinska pota čedna in po noči tudi zavarovana, da se povsod rabi postavna in pravična mera in vaga in da se nič ne prodaja, kar bi bilo nezdružega in nevarnega.

Za vse to oskrbovanje je treba previdnosti, truda in novcev. Da se pa to oskrbovanje vrši, mora vsak srenjčan nekaj davka plačevati. A ta davek ne nakladajo posamezne osebe, nego postava določuje, koliko naj se vplačuje. Ako čez občinske izdajke kaj ostane, to je občinsko premoženje. Kakor dobri hišni gospodar lahko kaj prigospodari, tako stori tudi lahko občina. Ako ima občina kaj svojega premoženja, potem nij treba posameznim srenjčanom višjih davkov plačevati, a tudi za občinske stvari se lahko kaj več stori, recimo za dobrodelne naprave i. t. d.

Oralo ali plug.



V najstarejši dobi, o kateri nam zgodovina pripoveduje, bilo je zemljo obdelovati zelo težavno delo. Ljudje niso poznali še nobenega orodja, s katerim se zemlja obdeluje. Dandanes je temu vse drugače, ljudje so izumili mnogo pripravnega orodja in delo nij več tako težavno, kakor takrat, ko je bilo treba malo ne vse z golimi rokami storiti, predno se je seme vsejalo v zemljo.

Najimenoitnejše kmetijsko orodje je oralo ali plug, in gotovo ga nij nobenega med vami, da bi ne poznal tega za kmetijstvo prevažnega orodja. A to še nij dosti za pridnega otroka, da pozna to orodje, nego treba je tudi, da zna njegove dele in vse dobre lastnosti.

Pómnite torej, da ima vsako oralo: 1) lemež, 2) desko, 3) kozolec, 4) plaz, 5) črtalo, 6) hlod (gredelej), 7) ročici in 8) vprežno pripravo.

Lemež je óni del orala, ki v zemljo brazdo reže; podoben je pravokotnemu trikotu in je od jekla.

Črtalo je trden in raven nož, ki pred lemežem brazdo odrezuje od neorane zemlje.

Deska obrača brazdo, ki jo odrezuje lemež. Njena podoba se ravna po lastnosti zemlje. Deske so jeklene ali pa železne.

Plaz se imenuje oralova podloga. Ako nij železna mora biti vsaj z železom okovana.

Kozolec je na levi strani orala ter nosi lemež, plaz in desko.

Hlod je oni del orala, ki posreduje vprežno moč. Za hlode je najboljši bukov ali brezov les. Na konci hloda je vprežna priprava.

Ročici služite oraču, da ž njima oralo vodi. Navadna orala imajo po dve, a novejša samo po jedno ročico.

Vprežna priprava daje oralu stanovito mér, potrebno globokost in širokost brazde. Tu sem štejemo drso ali pa kolesca.

To so obstojni deli vsacega orala, katere vam je treba pómneti, da bode te danes ali jutri dobri in umni kmetovalci.

Slamnikarstvo.

Slamnike delajo iz slame. Za slamnike dobra je samo pšenična slama in sicer od jare ali pomladanske pšenice. Seje se spomladi na lahko kremenikasto zemljo in precej gosto, da je slama drobnejša in bolj pripravna. Deset ali štirinajst dni pred nego pšenica dozori, ko je tedaj še zelena, požanje se in razprostré tako po zemlji kakor lan. Ko se razgrnena slama do večera posuši, zveže se v majhene snopiče, a prav rahlo. Ko se pripeljejo snopiči domov, potegnjejo se povézi proti klasu ter postavijo na klasje. Potem se klasi tako-le mikajo:

Nekoliko delavcev si vzame vsak po jeden snop v desno roko, ter ga derži toliko časa, da z levo roko potegne toliko slame iz njega, kolikor je more v roki držati. A slamo mora varno potegniti, da se ne zalómi in jo potem z desno roko toliko časa gládi, da jo očisti plevela in druge trave, da mu tedaj samo čista in tenka slama ostane v roki. Tako dela z vsakim snopom. Tako očiščeni snop dá potem drugemu delaveu, kateri izsmuče klasje.

Za izmikanje klasja upotrebuje se navadno drgalo kakor pri lanu. Na tem delavec toliko časa dela, dokler ne spravi zadnjega klasa iz slame.

Tako očiščena slama se razgrne po solnčnem kraju, in se zvečera, predno pride kaka mokrota, megla ali rôsa, povéže v snopiče in postavi na kak suh kraj, recimo na skedenj ali sploh kam pod streho. A paziti se mora vendar, da slama ne zavrè, ker potem postaja pikasta in rumena in kasneje celó trohljiva.

Tako posušena slama se potem izbira na štiri ali pet različnih slam, drobnejše skupaj; to delo je o zimskih večerih posebno otrokom primerno.

Tako pripravljeno slamo kupujejo potem poséstniki slamnikarskih tovarnen (fabrik).

Da je slama za prodajo nekoliko lepša, jo poprej žveplájo. Zgodi se pa to v malej sobi, katera je obita z deskami, da se slama ne naslanja na zid, ker porumení ako se dotika stene. Potem se stavi slama na police, in v sredi sobe se v malem kotliču zažgè žveplo in to je žveplanje slame. Tako priprav-

ljena slama se potem prodaja v slamniških tovarnah. Slamniške tovarne so posebno v Mengišu in v Domžaljah blizu Kamnika na Kranjskem. Tù izdelujejo domačini in ptujci, posebno Tirolci na leto mnogo lepih slamnikov, katere prodajejo domá in je tudi pošiljajo v druge kraje.

Prirodopisno - nateroznansko polje.

Vrabec.

Nij ga kraja v našej domovini, kjer bi ni ne bilo vrabca, tega povsod znanega zvitega ptička, ki povsod živi le blizu človeškega stanovanja, da-si človek tudi ne mara mnogo zanj. Po cestah se klati kakor poreden páglovec, valja se po prahu ter se vedno prepira s svojimi tovariši, vpije in razsaja, da človeka često nšesa bolé od njegovega vednega čivkanja. Glasú nema ugodnega, družega ne zná nego: živ, živ, živ; ček, ček, ček, in kadar ga kdo ustraši, zletí z glasnim „trrrr“ na kako drevo ali v grmovje.

Kljun ima kratek in čvrst; na vsakej nogi po tri kratke prste s kratkimi zakrivljenimi krempljci. Perja je sivega ali rnjavega. Po témenu je sivo-plavkast, ob stranéh kostanjeve barve. Preko kratkih perotnic ima bel pas.

Vrabec ne popotuje rad. Vso zimo ostane ondu, kjer je bil po leti in v jeseni. Kadar mraz pritisne, poišče si v dimniku gorkega prostorčka, da se malo pogreje ter pride potlej ves sájest in umazan iz njega. Večkrat se po zimi naseli v lastavičino gnezdo in v pomládi, ko se lastovice zopet vrnejo, imajo dosti prepira in ravsanja ž njim.

Gnezdo si naredi, kjer se mu najbolj dopade: bodi si pod streho ali v kakem votlem drevesu. V ta namén si nanosi slame, sena, dlake, cunj, papirnatih odrezkov, perja in druge take šare.

Vrabec je zeló nesramen in drzovit. Povsod se meša in vtikuje, da dobi kaj za svoj lačen kljun. V skednjih, kadar mlatiči mlatijo, takój je zraven, da dobi svoj délež; pod kozolcem in podom prebrba prah in pleve, da najde kakošno zrnice; okoli kuretine in golobov se potika, da jim izmakne nekoliko živeža; še celó kadar voznik pred krčmo konjem ovsasasiplje, pride tatinski vrabec, da se ž njimi najužina. Kadar so črešnje zrele, mora vrabec prve imeti; po nogradih, vrtéh in po polji pobira, kar se najbolj prilega njegovemu lačnemu želodčku.

A vendar je tudi vrabec koristna ptica. V pomládi in po leti pokonča brez števila škodljivih gosenic, ki nam bi vsa ovočna drevesa obrale. Zatorej zasluži, da mu po zimi, kadar se mu trda godí, privoščimo nekoliko zrníc prosá ali pa skorjico kruha.

Poljski vrabec je nekoliko manjši od domačega. Najrajše se drži na polji, po mejah in po grmovji, ter samo po zimi pride nekoliko bliže človeških stanovanj, da si laže najde potrebnega živeža. V vseh svojih lastnostih in obnašanji je podoben domačemu vrabcu, samo urnejši in spretnejši je od njega. — Vrabci so v jeseni prav dobri in okusni. V kletki ne delajo človeku nobenega veselja, ker so preveč plahi in divji.

Razne stvari

Kratkočasnica.

* Sin piše očetu: Ljubi oče! Noč in dan se moram učiti, zatorej ne utegnem mnogo pisati. Prosim, pošljite mi 10 gl., drugopot Vam pišem več! Vaš sin Modrijan, mlajši.

Oče piše sinu: Ljubi sin! Tudi jaz ne utegnem pisati mnogo; pošljem Ti 2 gl., drugopot menj! Tvoj oče Modrijan, starejši.

Kmetška vremenska prorokovanja za svečan.

Ko svečnica pride, skor zima otide.

Če svečnico poprej od strehe ko od sveč kane, še hujša zima, kakor bila je do zdaj, nastane.

Svečnica jasna obeta čebelicam hasna.

Svečnica zelena velikanoč snežena.

Če na svečnico sneži, se vigred že glasi.

Kolikor pred svečnico skorjanec žvrgoli, toliko po svečnici slišat ga nij.

Petra stola (22.) zima dolgo ne odkima.

Svet Matija (25.) led razbija, če ga nij, ga naredi.

Če v svečanu mačka na solnci leži, o sušcu spet rada na peč pribeži.

Če je svečan milostljiv, bo pa sušec še snežil.

Če konec svečana sever brije, nam do bre letine up zasije.

Odgonetke uganek v I. „Vrtčevem“ listu.

1) Glasovir; 2) Zvonik (turen); 3) Cerkevna vrata; 4) Žepna ura.

Slovstvene novice.

* Šopek mičnih napevov za šolo in dom. Nabral in vredil F. Stegnar, c. k. učitelj. V Ljubljani. Tiskal in založil Rud. Milic. — Tako se imenuje 48 strani debela knjižica v 8°, ki obsega 52 zelo mičnih napevov za šolsko mladino. Vsak pravi rodoljub in prijatelj naše slovenske mladine pozdravil bo to mično delce z naj-

večjim veseljem. Take knjižice nam je bilo silno potreba in mi želimo, da bi se v tej stroki slovenske literature nadaljevalo, a to se more samo tedaj, ako se prvi zvezek razprodá, česar ne dvomimo, ker mu je cena tako nizko nastavljena, da si jo vsak prijatelj petja lahko omisli. Pač bi bilo žalostno, ako bi zaradi premajhne materialne podpore ne moglo še več taci knjižic na svitlo. Nadejamo se, da nas gosp. F. Stegnar v najkrajšej dóbi razveseli tudi z drugim zvezkom taci mičnih napevov za našo šolsko mladino. Zatorej sezite hitro po prvem zvezku, da tem poprej pride na svitlo drugi. Cena prvega zvezku je 30 kr. (s poštnino pod križnim ovitkom 32 kr.) in se dobiva pri založniku Rud. Milicu, tiskarji v Ljubljani.

* „Sokol“. Glasilo za tjelovežbu. Izdavaju i uredjuju ga Andrija Hajdenaki Franjo Hochman. To je časopis za telovadbo, ki izhaja v Zagrebu po jedenkrat na mesec in stoji za vse leto 2 gl. — Ker je jezik lehkoumèven in list tudi telovadne podobe prinaša, priporočamo ga z dobro vestjo tudi našim slovenskim učiteljem, ki se pečajo s telovadbo. Naročnina se pošilja v Zagreb pod naslovom: Uprava „Sokola“ Opatovina br. 102 v Zagrebu (Agram).

LISTNICA. Gosp. F. T. v K.: Vaš rebus prinesemo prihodnjilč. Lepa hvala za naročnino. Ako bi „Vrtec“ imel mnogo taci prijateljev slovenske mladine, kakor ste Vi, potlej bi lahko izhajal tudi po dvakrat v mesecu. Bog Vaš živit! — Jan. Hrib. učitelj v Dobovi: Poslali nam ste 60 kr. preveč, ki Vam je smo vpisali za drugo polletje. Tedaj še 70 kr. in „Vrtec“ je plačan za celo leto 1878. — Fr. Šp. v M.: Letnika 1871 nemamo več. — J. V. v Št. Pavlu: S prihodnjim „Vrtčevim“ številom začnemo tudi kratke gledališke igre prinašati, in tako se menda ustreže Vašej želji. Poslano bomo skušali, da se porabi. — A. G. v C.: Vaša „Božična pesen“ nam je prepozno došla. — M. L. v K.: Od lanjskega leta nam še dolgujete, ter prosite, naj Vam tudi letos „Vrtec“ pošljamo; od kod bomo pa mi papir, podobe in tiskarino plačevali, ako bodo naročniki z naročnino zaostajali. Drugo število Vam še pošljemo, a dalje ne vemo! — L. K. realce v Lj.: Vašemu bratu se list pošilja, a pošljite nam skoraj naročnino, ker brez naročnine nikomur lista ne dajemo. — I. Francé v N.: Vaš sestavek še nij ugoden za natis. Vadite se pridno in pilite večkrat, pa Vam se posreči, da drugikrat kaj ugodnejšega napišete. — B. Dedič v G.: Štev. 8. in 10. od 1876. l. smo Vam odposlali, ter prosimo, da nam k naročnini za drugo polletje priložite 22 kr. — A. D. v Lj.: Vaši sestavki niso ugodni za natis.

 Zaradi podob in drugih neugodnih okoliščin nij mogel „Vrtec“ poprej na svitlo. S prihodnjim listom pridemo zopet v red.

Izdatelj, založnik in urednik Ivan Tomšič. — Natisnila Klein in Kováč (Eger) v Ljubljani.